

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Neapolitana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67103)

PROVINCIA
NEAPOLITANA.

Ocij sunt Neapolitanae Prouincia
ducenti fere ac septuaginta. In
Professorum domo Neapolitana
vnus & quinquaginta. In Neapo-
litano Collegio centum circiter ac
duodecim. Nolæ quadraginta. Ca-
tazorij viginti. Quattuor amplius Aletij. Barij
septemdecim. Ciriniolæ tres. Mortui sunt nouem.
recepti septem ac triginta.

DOMVS PROFESSA.

Professorum domus, quoniam in ea parte vrbis
sita erat, quæ ad obeunda Societatis munera
minus commoda videbatur, dum de transferendis
suis sedibus aliò cogitat, ecce tibi præter spem præ-
terq. expectationem, egregium Salernitani Princi-
pis palatiũ venale proscribitur. Id cum ad nostros
vñsus videretur aptissimum, nostri tam præclaram
occasionẽ minime dimittendam rati, de emendis ædi-
bus sine mora deliberant, nec prius à re suscepta de-
sistũt, quam celeriter est confecta. Est hoc palatium
aperto celebrique loco, tanta amplitudine vt laxissi-
mum intra se templum abdat, extructum est extrin-
secus

NEAPOLITANA. 35

secus quadrato lapide cuspidatim, adamantis instar exciso, opere magnifico ac regio. Venijt aureorum millibus quadraginta sex: in eoq. emendo multum nobis attulit adiuventi Osunæ Ducis auctoritas, huius Regni Proregis. Is cum semper fautorē in ea re nobis sese præbuit, tum nulla interposita mora, duodecim aureorum millia Regio ex ærario, quæ nobis Vespasianus Gonzaga donauerat, numeranda curauit. reliquam pecuniam partim venditæ priores ædes, partim liberalis hominum pietas suppeditauit. Sed quoniam futuri templi descriptio omnem amplitudinem ædium uidebatur absumere, ad reliquã nostrorum habitationem, proximæ coemptæ sunt ædes aureorum millibus fere decem. Migrarunt eò nostri extremo Iulio, templumq. subito opere excitarunt, dum splendidius magnificentiusq. condatur. eius fundamenta, Decembri mense fodi sunt cœpta; primusque à Prorege iactus est lapis, huiusmodi cum inscriptione. VIRGINIS Conceptæ templo extruendo Societas IESV Professa deiecit XVIII. Kal. Ian. M. D. LXXXIV. Nam cum ipsis conceptæ Virginis octauis, caperentur initia, iure factum videtur, ut eidem conceptæ Virgini dicaretur.

COLLEGIVM NEAPOLITANVM.

Non minoribus incrementis Collegij Neapolitani aucta res est. Cum enim & habitationis & aris alieni premeretur angustijs; hanc Deus

Roberta Carafa lectissima femine, ac Mataluni Du-
 cis coniugi mentem dedit, ut & as alienum aureo-
 rum millium sex & triginta dissolueret, & in Colle-
 gij edificationem aureos ducenos in annos singulos
 attribueret. Pro tam singulari beneficio Patre Ge-
 nerali mandante, Fundatricis ei nomen delatum est.
 Ea postea impetrata à Summo Pontifice potestate,
 nobilibus comutata Matronis Collegium inuisit,
 eiusq. aduentum nostri pro suo quisque ingenio ac
 facultate, vario emblematum versuumque genere
 celebrarunt. His præsidijs sociorum amplificatus
 est numerus, & ad superiores Magistros tū in Phi-
 losophia Doctor alter adiectus, tum in explicandis
 conscientie rationibus alter. Instituta quoque intra
 domesticos parietes Humanitatis est schola, quæ fu-
 sura sit veluti quoddam Magistrorum in vniuersa
 Prouincia seminarium. Pietatis par cura fuit.
 quatuor ad nos è nostris auditoribus transierunt:
 E duobus Dei Matris cœtibus eadem fructuum
 vbertas. Ac præter cetera benefacta, sunt qui vir-
 ginum pudicitie studiose succurrant: vnusq. virgi-
 nem, cuius periclitabatur integritas, magno emptâ,
 in tuto honestoque loco collocauit. Complures etiâ
 castitatis amore sua ipsi corpora, perpetua sponsio-
 ne voti Deo consecrant: ex eoque numero triginta
 circiter in varia se recepere cœnobia. Duo coniuges
 castimoniam Deo cum vouissent, tres ipsos annos,
 saluo incolumique voto, in eodem simul lecto cuba-
 runt: sed ne quid loci humani generis hosti relinque-
 retur, qui dies noctesque peruigilat, ut aliquando

nec opinantes inuadat, coniugio rite dirempto, ad custodiam tanti thesauri in cœnobiorum claustra perfugerunt.

Doctrinæ Christianæ schola superiore anno inchoata, maiora quotidie capit incrementa. Ea in classes diuisa nouem (nam ut quisque plura ex Catechesi didicerit, ita deinceps ad superiorem classem ascendit) auditores numerat septingentos. hi omnes octauo, summum decimo quinto quoque die mysteria diuina percipiunt, precationi student in primis, voluntarias pœnas vltro suscipiunt, peregrinationes sanctas instituunt, à flagitijs homines retrahunt, nec de sua tantum, sed de proximorum quoque salute laborant. Itaque Dei beneficio, vnde hæc incrementa proueniunt, eo deducta res est, ut plurimi cœobia meditentur, ad eaq. se viginti contulerint. Sed ut à sodalitatibus abeamus, accessit ad reliquas utilitates, insignis Turcæ baptismus, qui, dum in patria superstitione pertinacius hæret, omniaq. salutis monita respuit, rogatus à nostris, ut priusquam certi aliquid constitueret, certam sibi lucem ab immortalis Deo accuratis precibus imploraret: fecit, quod rogabatur, ac demum cœlestem lucem, quam velut nubes quadam, obstinatio animi occultabat, aspexit. ergo redit ad nostros, baptismumq. quam primum flagitat: adeptusq., doloribus etiam, quibus ad eum diē vrebatur acerbis, releuari subito cœpit: ut intelligeret, quam salutaris esset animis aqua baptismi, quæ sic affectis corporibus mederetur. Non ita multo post conseruus eius, qui hominem à baptismo pessi

me oderat, nocturnis tenebris experrectus, admirabili quadam luce totum vidit collucere cubiculum: senemq. sibi ut Christianus fieret, imperantem. deductus ad nostros Catechismo præparatur ad fontem; ut unde odium exarserat in conferuum, inde charitas oriretur. Claudet hoc Collegium Gulielmi Elphinstoni obitus, cui consulto reseruamus extrema, quò de eo plura narremus. quanquam, ut in ceteris, pauca de multis. Is fuit Scotus ex nobili illustriq. Elphinstoniorum familia, Regium sanguinem affinitate contingens, qui cum heresim una cum nutricis lacte suxisset, qua ipsi quoq. parentes una cū Scotia uniuersa, quasi communibus quibusdam tenebris tenebatur, ut adoleuit, studiorum causa secessit in Galliam. ubi inusitata quadam luce diuinitus illustratus, è multis varijsq. periculis in portum Catholicæ veritatis euasit. Inde Romam venit, ingressusq. Seminarium conuictorum, cui nostri præsunt, ita se ad omnem pietatem ac disciplinam excoluit, ut breui tempore Societatis mentem cogitationemq. suscepit. Sed cum in morbum eiusmodi cecidisset, unde releuari sine mutatione loci vix posset, visum est amicis, ut Neapolitani cæli, quod paulo clementius habetur, periculum faceret. Sed ut Neapolim attigit, exceptusq. perhumaniter est a nostris, dum ei hospitium curatur idoneum, eo ipso die correptus est febris, abierant iam dies aliquot, nec tamen pertinax febris ullis curationibus recedebat. Placuit diuinæ sapientiæ nouum adolescentis exemplum, qui nondum religiosus sese astrinxerat institutis, proponere nostris

stris

stris ad imitandum. prodidit enim morbus ipse, quanta lateret in occulto virtus. & quam nihil cederet tot deuotis capitibus liber adhuc & sui iuris tiro. nihil est difficilius, si rem actione, non mentis tantum agitatione perpendas, quam voluntatis humanæ cū diuina sempiterna concordia. hac ille virtute sic præstitit, ut nihil ei fuisse videretur antiquius. In eo morbo, cum rogaretur, ut solet, uti valeret, illud semper respondebat vnū, Vt Deo placet, Vt videtur Deo. sanari ne vellet; Qui possum (inquit) id velle, quando meus ipse non sum. atque hoc ei erat semper in ore, ut quoties ex eo aliquid eiusmodi quæreretur, Dei se esse diceret: nihil sibi reliquum esse libertatis, in eius se transisse ius & arbitrium, in eoq. omnia sua sibi esse. In tam graui molestiq. morbo nihil vnquā vltro petijt, nihil oblatum recusauit. Verum cum medici eius vitæ salutiq. diffiderent, suis ille rationibus consultum volens, Deo Opt. Max. vouit, se non defuturum, cum primum licuisset, quo minus in nostrum numerum gregemq. veniret. Non ita multo post, accersitio Provinciali, suum illi consilium & voluntatem exponit, enixeq. rogat, ut se voti compositionem faciat. causa erat eiusmodi, ut pater non sine celesti impulsu, neque negandum, neque differendum existimaret: eius itaque postulationi concessit: postridieq. sacra Eucharistia ad lectum delata, astante toto ferme Collegio, denuo ex concepta formula, Religionis vota non sine incredibile quadam diuinæ voluptatis dulcedine nuncupauit. Ab eo tempore ut de Saule scribitur, inter Prophetas, sic in eum simul

ac aggregatus est inter socios, visus est spiritus Domini multo copiosior atque uberius insiluisse, ut non sironem diceret, sed qui in religiosa disciplina egisset etate. Paupertatem subito sic adamavit, ut non modo Rectoris arbitrio omnia, quae secum adueerat, quaeq. Romae reliquerat, sponte permiserit, sed ne minutissima quidem sibi ipse reseruarit: intimam tunicam, quam gestabat, ne quid omnino de profanis vestibus retineret, abiecit, alteramq. poposcit de nostris. Iam studio patiendi pro Christo (quae potissimum nota, eos qui caelesti ardente amore a ceteris segregat ac seiungit) tam incenso flagrabat, ut non modo febris aestum et reliqua morbi incommoda exquisitissimo animo toleraret, sed etiam hoc ipso non mediocriter angeretur, quod nihil unquam, ut ipse aiebat, aduersi Dei nomine pertulisset. Quae res tanti erat apud eum, ut rogatus, adhibiturusne preces esset pro praecipuis quibusdam amicis, ut se sequerentur in caelum, responderit oraturum potius, ut in hac vita, Christi causa, multa indigna atque acerba perferrent. Accessit aliquando ad febrium ardores molestissimus cordis angor, tantumque abest, ut aliquid ingemisceret, ut in eam ipsam partem, quae maxime torquebatur incumberet: rogatusque, cur ita faceret, confessus ingenue sit, quo magis vim doloris amplificaret. Aiunt etiam inuisenti se Patri cuidam mane, visum exposuisse: astitisse sibi per quietem custodem angelum, quasisseque, si daretur optio, utrum tandem optaret, ad semihoramne post mortem igne purgante torqueri, an dies in hac vita triginta, febrium ardore

dore

dore iactari: se uero respondisse, proximum, & cur
 id eligeret, attulisse, quia dum uita suppeteret cum u
 landis patiētiæ meritis locus esset. Porro nihil in eo
 sic enituit ut religiosi amor obsequij. prorsus ut ca-
 dauer, quod tractantibus non resistit, in omnē partē
 uersari & circumagi se sinebat nec uero quisquam
 medicorum nuibus obsequentior. quantum hi ad
 escam uictumq. præscriberent, tantum ille uel cum
 nausea molestiaq. capiebat: uicissimq. in sedanda
 siti, qua maxime æstuabat, nunquam ne guttam qui-
 dem aquæ, uelira præscriptum uel hausit uel postu-
 lauit. Cumq. ex eo, ut solet, nūquid appeteret, quæ-
 reretur, nunquam respondebat aliud, nisi quod me-
 dicis uisum esset: ita ut omnem interrogandi cupidi-
 tatem adimeret similitudo respōsi. Maximæ admi-
 rationi fuit in tam uiridi etate, tum cum uel maxi-
 me dulcedo uitæ delectat, mortis amor atq. contem-
 ptio. Nam cum supremam sumeret medicinam, in
 qua aliquid uidebatur esse fiduciæ, Quam uellem in-
 quit nihil mihi prodesset: illud tamen dolebat &
 querebatur assidue, quod per morbū uiriumq. lan-
 guorem, non liceret pro uoto sese ad mortem sedulo
 comparare. Inuentus est aliquando plorans, cau-
 samq. non reddidit aliā, nisi quia summa imbecilli-
 tas uirium, intentionem Deo uacantis animi retar-
 daret. quod ipsum tamen exi remio illo morbo, cum
 vires corporis exhaustæ iam essent, consequutum se
 non obscure significauit. Plurima erat de Deo men-
 sio, plurima de rebus superis cogitatio. in eaq. re nul-
 la erat defatigatio, nulla cessatio, imo uoluptas nul-
 lama-

la maior, nulla iucundior. Cum ad mortem accederet propius, qua fuit animi submissione, à Patre Provinciali contendit, ut vniuersis, quorum expertus esset officia, suo ipse nomine gratias ageret, rogaretq. sibi ut ignoscerent, si quid apud eos esset offensum: iuberetq. in cubiculum congregatos suis adesse precibus morienti: magnum enim se ex eorū presentia fructum esse laturum. Quos ut conferim introeuntes aspexit (placuit enim æquissimæ postulationi concedere,) elatis præ lætitiæ vocibus. Quam gloriosus, inquit, obitus tot Angelorum constipatus agminibus? Sed in perpetua quadam lætitiæ voluptate, qua eius animus mulcebatur, recreabat ea maxime cogitatio; quod in Societate diem vltimum clauderet. Mitto, quam religiosos sermones cum Deo Deique Matre vna conferret: quam arcte Christi complecteretur effigiem, quam pia vulneribus oscula figeret; ut eos etiam, qui spectarent audirentque, quasi quibusdam sacibus inflammaret. Cum ei fratres Crucifixi signum amouere conati, requiem aliquam suaderent, nunquam sibi illud extorqueri passus est; quod diceret, tum ad Deum abeundi, non quiescendi tempus esse. tamen illorum perseverantia victus, signum quidem pendennis IESU dimisit è manu, sed continuo proximam Dei Matris arripuit imaginem, alteramq. nostri Ducis ac parentis Ignatii, quem in eo morbo præcipua quadam religione dilexit. Tum repentino quodam exorto gaudio atque inusitato, Non videtis, inquit, Angelos, non videtis? mox mussitando Angelum suum

suum sæpe compellans, quædam cum eo dicitur col-
 locutus, quæ nequaquam satis accepta sunt auribus,
 præter admodum pauca, quæ paulo intentior vox
 reddidit: quibus denunciaſſe ſibi Angelum ſuum ſi-
 gnificabat, fore quidem ut per Purgatorij tranſiret
 incendia, ſed breui tamen ijs ignibus liberandum, &
 ad Paradisi gaudia perducendum. ibi obuiam ei fu-
 turum Ignatium, qui cum coram ſanctiſſima ſiſte-
 ret Trinitate. Hoc viſo maiore quadam lætitia, quã
 ut eam animus capere poſſet, elatus, exultabat in
 Deum viuum, totoque corpore, quanquam infirmis-
 ſimo, ſuper lectulum exiliebat. Atq. hæc inter gau-
 dia, hæc inter preces, crebraſq. Dei Matris appella-
 tiones, quaſi ſomno placidiſſimo conſopitus exceſſit
 è vita. Poſtero die celebri non domeſticorum modo,
 verum etiam externorum conuentu, ad quos neſcio
 quomodo aſſarar hic rumor, curatum eſt funus, nec
 ſatiari multitudo poterat adoleſcentis aſpectu: qui
 in ipſo feretro, religioſo collocatus ornatu, ut erat
 oris habitu nec gracili nec exhauſto, ſed læto ac re-
 nidèti, Angeli potius cuiuſdam, quam mortui ſpeciẽ
 præſerebat. Fertur vnus è noſtris qui decedenti
 non affuit, dum id temporis pro Gulielmi ſalute
 preces funderet, repente interiore quodam lumine
 colluſtratus, quaſi voce quadam eſſe præmonitus,
 exceſſiſſe Gulielmum: ac veluti re explorata mini-
 meq. dubia, mutato precationis argumento, orare
 ardenti ſtudio cepiſſe pro eius anima, è Purgato-
 rij cruciatibus liberanda, ſi ea forte regione detine-
 retur: qua in præcatione cum aliquantiſper hæſiſſet,
 ab-

absterfa subito triftitia illa, quam de morte conceperat, admirabilis quædam effe in eius animo hilaritas confeçuta, & lux oborta clariffima, quæ perfpicue ac fine errore doceret, Gulielmum, in fuperas illas Beatorum regiones ex infernis illis ignibus euafiffe.

ALETINVM ET RELIQA
Collegia.

ANnus hic Aletij multis morbis obnoxius, noua fuit noftris facultas & materia pietatis. Dum autem corporum faluti commodisq. feruitur, animis quoque confultum eft. Ac per eam occafionem æs ingens ad fuos dominos redijt; flagitia multa repressa, inopum fufentata tenuitas, & alia huiusmodi cum laude gefta. Societati hoc anno dicatus eft vnus: & ad reliqua fodalitia conditum Oratorium ex opificibus ferme trecentis, vnde magna fe fpes vtilitatis oftendit. Quod ad rem familiarem attinet; nobilis mulier quingentorum aureorum cenfum Collegio attribuit; aliaq. extant in nos ciuium beneuolentiæ documenta non pauca.

CATAZORII grauib. interdum fimultatibus eft occurfum. Erat inter principes duos graue certamen, vter alterum officiofa falutatione anteuerteret, nec fine cura ingentiq. metu ciuitas erat, quorfum tandem eruptura res effet. Deo duce, tacitis controuerfiis noftrorum colloçutione fedatis, reconciliatio gratiæ facta eft: quod vt fieri poffe ciuitas

tas nullo modo suspicabatur, ita cum accidit ingenti approbatione suspexit. Illud quoque pie religioseq; curatum est, ut ædis maximæ cœmeterium, quod maceria nulla circumdabat, ad arcendas ferarum iniurias, murorū præsidio cingeretur. Itaque cum ea de re à concionatore nostro commonefactus est populus, tantus ardor animis est iniectus, ut lapides, honesti viri complures præeunte concionatore ipso, à passibus quingentis suis humeris comportarent.

BARII sodalitates Dei Matris, institutæ sunt duæ, altera discipulorum, ex qua ad Societatem iam transit vnus, altera nobilium grauiumq; virorum: in qua ipsi quoq; Prorex & Archiepiscopus numerantur. Sodalis vix septendecim natus annos, cum à muliere domestica & sanguinis communionem coniuncta, instigaretur ad facinus, ut se tanto liberaret incendio (diu enim muliebri libidini iam resisterat) de nostrorum sententia, simulare cœpit se ad Capuccinos velle discedere. rogatus à parente, vnde tam repentina voluntas, iureiurando accepto, ne quid cuiquam indicaret, omnem ei rem vti se habebat exposuit. ea re cognita parens nihil prius habuit, quam ut à se amandata muliere, integritati filij pudoriqu; consuleret. Ad hæc duo sodalitia, rusticorum adiunctū est tertium. Hi Dominica quaq; luce, confessionis & Eucharistiæ mysteria apud nos obeunt: redeunt à prandio ad explanationem Christianæ doctrinæ: sociorum peccata corrigunt, ad eaq; rite expianda cohortantur. quibus sane rebus menstruo spatio, sodales amplius quinquaginta ad suum numerū aggre-

aggregarunt. Ex his unus vigesimum circiter annū agens, quoniam apud nos, quanta animi prouisione fugienda essent peccata, didicerat, cum à femina primaria modios aliquot tritici coemisset, & ab ancilla, quæ ei triticum sola soli dabat, procaciter pelliceretur ad stuprum, continuo relictis faccis triticoque profugit. Nostri dum suum quisque munus sedulus administrat, non modo à morte animos, sed interdū etiam corpora defenderunt. Neci duo erant addicti, parataque iam iuga bouum, unde raptarentur ad crucem: nostri ergo conueniendis ijs, penes quos necis & uitæ ius erat, perfecere, ut tantisper differretur supplicium, dum se damnati defenderent. Quid multa? aliter repertus est insons, dictaque causa ex iniquitate se mortis eripuit: acre iudicibus documentum, quam non in reorum capita sit præcipuanda sententia.

CIRINOLANVM rude est adhuc informeque Collegium, dum id perficitur habitatur à paucis. res tamen ab absolute non abest. hoc anno demum incolæ cœpit, cum antea nostri in conductis ædibus habitarent. In ædificationem templi, Collegij Fundatrix cum aureos se trecentos daturam in annos singulos recepisset, primam soluit hoc anno pensionem. Sed de hac Prouincia, sat multa. Nunc ex Italia in Lusitaniam Indiamque migremus.